

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

KALVARIJOS GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

Vizito laikas – 2017 m. spalio 9–13 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda: Vadovaujančioji vertintoja – dr. Snieguolė Vaičekauskienė. Vertintojai: Birutė Augustinavičiūtė, Arvydas Judickas, Laimutė Guogienė, Jolita Kančiauskienė, Irma Kriaučeliūnienė, Danguolė Petkienė, Danguolė Zalepūgienė.

Išorinio vertinimo vizito metu stebėtos **152 veiklos**, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo (toliau – NŠ) veiklas, klasių valandėles. Vertinimo metu gilintasi į mokinių, mokytojų ir specialistų veiklą, mokyklos vadovų, klasių auklėtojų ir aptarnaujančio personalo darbą, kalbėtasi su Gimnazijos taryba, Mokinių taryba, įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija, kitais gimnazijos darbuotojais, mokinių tėvais. Analizuota mokyklos veikla, nagrinėti mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai.

Kalvarijos gimnazijos bendruomenė yra pajėgi pastebėti tobulintinus veiklos aspektus pagerinti savo jėgomis – tardamasi, laikydamosi susitarimų, stiprindama ugdymo praktikos (pamokų, veiklų) kokybę, stebėseną, atvirą, kolegialų grįžtamąjį ryšį. Planuodama pokyčius gimnazija turėtų stiprinti mokytojo atsakomybę, pedagogo reiklumą sau.

Stiprieji gimnazijos veiklos aspektai

1. Gyvenimo planavimas (1.1.1. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Karjeros koordinatorė (socialinė pedagogė) individualias konsultacijas vykdo vieną dieną per savaitę – penktadieniais, tačiau, pasak mokinių, į koordinatorę galima kreiptis bet kuriuo metu. Apie jos veiklą, organizuojamus renginius, susitikimus, konsultacijas ir pamokas gerai atsiliepė kalbinti I ir III gimnazijos klasių mokiniai. Siekiant padėti mokiniams sutelkti dėmesį į savo ateities planus, kiekvienas (nuo 5 klasės) gimnazijos mokinys, kartu su koordinatoriumi karjerai rašo „Mano karjerai“ planą. Išsiaiškinamos asmeninės mokinio savybės, būtinos konkrečiai profesijai. Iš mokinių pasakojimų ir pokalbyje su socialine pedagoge vertintojai išsiaiškino, kad žemesnių klasių mokiniams vykdomas projektas „Šok į tėvų klumpes“, pradinių klasių mokiniams apie profesijas kalba tėveliai, vyresniųjų klasių mokiniams organizuojami susitikimai su buvusiais gimnazistais, įvairių įstaigų ir organizacijų atstovais. Karjeros ugdymui pasitelkiami ir vidiniai gimnazijos resursai – apie profesijas kalba mokytojai, techniniai darbuotojai, virėjos. Kiekvienais metais gimnazijos mokiniai vyksta į „Studijų mugę“, mokykloje vykdoma Karjeros savaitė, apie karjeros planavimą yra kalbama ir per klasių valandėles. Gimnazijos išorinio vertinimo metu vyko edukacinė išvyka į Kalvarijos priešgaisrinę tarnybą, susitikimas su Lietuvos kariuomenės atstovais, apie gyvenimo planavimą kalbėta Ib klasės technologijų pamokoje.

2. Pasiekimų asmeniškumas (1.2.1. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Gimnazijoje sudaromos geros sąlygos daugumai mokinių dalyvauti NŠ užsiėmimuose, renginiuose, projektinėje veikloje, dalykų olimpiadose, konkursuose ir varžybose, bendrauti su kitų mokyklų mokiniais, kas stiprina galimybes asmeniškai siekti įvairių pasiekimų. Gimnazijos pasiekimai olimpiadose, konkursuose ir varžybose yra geri. Pastebėtina, kad rezultatyvi mokinių veikla, jungianti formalųjį ir neformalųjį švietimą, stiprina gimnazijos mokinių bendrąsias kompetencijas, skatina saviraišką. Gimnazijos mokytojai ir vadovai džiaugiasi, kad mokiniai siekia gerų rezultatų, laimėjimų olimpiadose, konkursuose, varžybose. Šie mokinių pasiekimai yra pastebimi ir skatinami, jų laimėjimai garsinami gimnazijos interneto puslapyje bei mokyklos erdvėse.

3. Pagalba mokiniui (2.1.3. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Gimnazijoje suformuotas kompetentingas pagalbos mokiniui specialistų kolektyvas. Gimnazijos psichologė padeda užtikrinti įvairių mokymosi poreikių mokiniams ugdymąsi saugioje aplinkoje, stiprinti mokytojų, tėvų gebėjimą bendrauti su mokiniais, turinčiais psichologinių problemų, išsiaiškinti pagrindinių psichologinių problemų priežastis, ieškoti būdų, kaip spręsti problemas. Specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) mokiniams teikiama specialiojo pedagogo pagalba, šie mokiniai

pagal tvarkaraštį lanko specialiąsias pratybas. Specialusis pedagogas bendradarbiauja su dalykų mokytojais, kad SUP turinčio mokinio veikla pamokoje ir pratybose būtų nuosekli ir tęstinė. Logopedinė pagalba daugiausia teikiama pradinių klasių mokiniams – ne tik koreguojami kalbos ir kalbėjimo sutrikimai, bet ir 25,4 proc. mokinių, lankančių logopedės pratybas, ugdomi pagal individualizuotas arba pritaikytas Bendrojo ugdymo programas. Socialinės pedagogės padeda veiksmingai ir operatyviai (gimnazijos vadovai jas yra aprūpinę ryšio priemonėmis – mobiliaisiais telefonais) spręsti mokinių lankomumo, elgesio, bendravimo problemas, bendradarbiauja su klasių auklėtojais (veda klasių valandėles), inicijuoja ir organizuoja įvairias prevencinių veiklų, socialinio atsakingumo ugdymo akcijas. Gimnazijoje yra graži tradicija – organizuojama Kalvarijos savivaldybės mokinių, turinčių SUP, kūrybinių darbų paroda „Aš ir mano pasaulis“. Gimnazijos bendruomenės nariams aišku, į ką, kilus klausimams, galima kreiptis pagalbos. Mokyklos pagalbos mokiniui specialistai aktyviai bendradarbiauja su socialiniais partneriais: vyksta pagalbos mokiniui specialistų susitikimai ir konsultacijos, siekiama padėti mokiniams (SUP ir patenkantiems į rizikos grupes) ir sudaryti tinkamas ugdymo(si) sąlygas. Pagalbos mokiniui specialistai vykdo tiriamąją veiklą, jos rezultatai pristatomi pedagogams, tačiau, planuojant mokinių kasdienį ugdymą(si), retai panaudojami. Pastebėta, kad daugiau dėmesio skiriama SUP mokinių poreikių nustatymui ir tenkinimui, nei padedama aukštesne mokymosi motyvacija ir kūrybiškumu pasižymintiems, sparčiau dirbantiems mokiniams. Vis tik verta pažymėti, kad nors ir yra tam tikrų tobulintinių aspektų, gimnazijos pagalbos mokiniui specialistų veikla yra vienas iš stipriųjų mokyklos veiklos aspektų.

4. Narystė ir bendrakūra (2.3.2. – 3 lygis). Vertintojų vizito metu kalbinti gimnazijos mokiniai tvirtino, kad mokykloje jie jaučiasi vertingi ir saugūs. Gimnazijos bendruomenė pelnytai didžiuojasi, kad antrus metus iš eilės Kauno technologijos universiteto organizuojamuose Lietuvos mokyklų apdovanojimų Metų mokinių tarybos nominacijoje gimnazijos Mokinių taryba patenka į geriausiųjų trejetuką. Mokinių tarybos veikloje dalyvauja I–IV klasių mokiniai – jie turi teisę ir laisvę inicijuoti, priimti ir įgyvendinti bendruomenei reikšmingus sprendimus, spręsti aktualius klausimus, organizuoti mokinių veiklą ugdymo įstaigoje. Kiti mokyklos mokiniai gali teikti savo siūlymus, nusiskundimus, naudodamiesi dėžute, esančia ant Mokinių tarybos kabineto durų. Pastaruoju metu mokykloje priimti mokinių siūlymai dėl mokyklos erdvių kūrimo ir dekoravimo, žaliuzių ant langų pirkimo. Gimnazijos mokytojai ir mokinių tėvų atstovai Mokinių tarybos narius pokalbiuose įvardino lyderiais dėl jų aktyvios veiklos mokykloje organizuojant renginius, labdaros ir savanorystės akcijas.

5. Atskirų mokytojų įtaka veikloms, įvykiams ir nuotykiams (2.3.2. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Greta įprastinių pamokų mokykloje organizuojama ir kitokia prasminga veikla: tradicinės šventės, meno renginiai, projektai, varžybos, konkursai, viktorinos, literatūros ir meno parodos, kino vakarai, akcijos, talkos, būreliai. Mokykloje vyksta 27 neformaliojo švietimo būrelių užsiėmimai, kuriuos lanko 46 proc. 1–8 ir I–IV klasių mokinių. Būreliuose siūlomos įvairios veiklos (meninės, sportinės, socialinės-pilietinės, gamtinės-ekologinės, informacinių technologijų, mokslinės-edukacinės krypties), tenkinančios daugumos mokinių poreikius. Gimnazijoje vykdomos mokinių apklausos, siekiant išsiaiškinti neformaliojo švietimo poreikį. Gausiausiai mokiniai dalyvauja socialinėse akcijose. Prasmingi renginiai mokiniams (savanorystės akcijos, mokinių darbų parodos) planuojami gimnazijos bibliotekoje bei skaitykloje, atskiri mokytojai skaitykloje veda pamokas. Mokyklos bendruomenė džiaugiasi tarptautiniu bendradarbiavimu ir jo poveikiu, stiprinančiu mokinių asmenybės brandą, didžiuojasi 2017 m. įvykdžiusi projekto veiklas ir prisijungusi prie Mokyklų–Europos Parlamento ambasadorių tinklo. Gimnazijos mokiniai kasmet vykdo bendrus projektus su Lenkijos, Baltarusijos, Turkijos mokyklomis, šiais metais gautas finansavimas Nordplus junior partnerystės projektui „Augame demokratiškai“. Mokiniai, dalyvaudami tarptautinėse veiklose, tobulina užsienio kalbos žinias, bendradarbiavimo įgūdžius, mokosi tolerancijos, dalis mokinių turi galimybių išvykti į užsienį ir susipažinti su kitų šalių kultūra. Minėtose veiklose aktyvūs mokiniai, atskiri mokytojai, epizodiškai įtraukiama dalis mokinių tėvų, vietos bendruomenės. Kalvarijos gimnazijoje mokinių gyvenimas tinkamai užpildomas prasmingomis veiklomis.

6. Aplinkų estetiškumas (3.1.2. – 3 lygis). 2016 m. gavus valstybės lėšų renovuota dauguma gimnazijos klasių ir koridorių, aktų salė, pagalbos specialistų kabinetai. Architektas, buvęs gimnazijos mokynys, parengė dalinę gimnazijos vidaus erdvių vizualizaciją. Gimnazijoje estetiškumo

siekta derinant vizualinius sprendimus (šiltas nuotaikingas spalvas) ir praktiškumą. Remontuojant patalpas, daugumos sienų spalvas rinkosi mokiniai ir kabinetų vadovai. Vizito metu gimnazijos ryškiaspalvį koridorių puošė panoraminės nuotraukos iš įvairių renginių. Dauguma stebėtų aplinkų buvo pritaikytos mokinių ugdymo(si) ir poilsio poreikiams, dalis mokinių laisvu nuo pamokų metu, per pertraukas ar laukdami autobuso naudojami sėdmaišiais, pradinukai žaidė stalo futbolą. Dauguma Kalvarijos gimnazijos kabinetų estetiški, tvarkingi, tačiau vertintojai atkreipia dėmesį, kad drąsiau demonstruojant mokinių darbus didėtų mokymo(si) konstruktyvumas (pvz., vizualizuojant mąstymą, demonstruojant įgytus gebėjimus), mokymosi įprasminimas. Gimnazijoje pradedamas vykdyti kūrybingumą skatinantis projektas: matematiniais ženklais bus papuošti laiptai. Tikėtina, įvairios idėjos ir ateityje bus plėtojamos, ne tik leis gerai jausti, ilsėti, bet ir stimuliuos mokymąsi.

7. Mokinių įtraukimas įgyvendinant kūrybinius sumanymus (3.1.3. – 3 lygis). Mokiniai rūpinasi Mokinių tarybos patalpų jaukumu, puošia erdves, skirtas įvairioms mokinių savivaldos veikloms pristatyti. Mokinių savivaldos kabinete sustatyti pačių mokinių atgabenti stelažai, naudojami foto nuotraukoms eksponuoti. Mokinių iniciatyva paruoštas transformuojamas stendas „Mokinių taryba“, pakabintos mokinių savivaldos organizuotų renginių nuotraukos, skelbiamos paprastos, spalvingos žinutės apie planuojamus renginius, įvykius, yra dėžutė paštui, kur galima palikti įvairius siūlymus dėl mokyklos gyvenimo. Gimnazijos fojė, koridoriuose eksponuojami buvusių ir dabar besimokančių mokinių darbai, daugelis jų skatina pilietiškumą bei lojalumą mokyklai (pvz., fotografijų paroda „Laiko ratu“ ir rugsėjo pirmosios šventei skirtos nuotraukos). Pagirtina, kad dauguma stendų su mokinių darbais yra ne tik informacinio turinio, bet ir daro įtakos mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymui (pvz., išorinio vertinimo metu kabojantis stendas, skirtas Lietuvos mokinių bibliotekų mėnesiui paminėti, jame populiarintas skaitymas, domėjimasis aplinka). Nors mokiniai yra gimnazijos erdvių kūrėjai, tačiau stebėtose pamokose fiksuota tik pavienių užbaigtų mokinių darbų panaudojimo mokymui(si) atvejų. Išskirtinis, gausus mokinių darbų demonstravimas (pvz., aktualia rudens tematika, įvairia technika atliktų darbų), motyvuojanti, mokinių poreikius atitinkanti aplinka stebėta dailės kabinete.

8. Edukacinės išvykos (3.2.1. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Edukacinės išvykos numatomos klasių vadovų ilgalaičiuose, pradinių klasių mokytojų dalykų planuose, įtraukiamos į mėnesio veiklos planus. Mokytojai domisi mokymosi ne mokykloje – gamtoje, kultūros įstaigose, įmonėse, valdžios institucijose ir kitose aplinkose – galimybėmis ir organizuoja realaus pasaulio pažinimu grįstą ugdymą už mokyklos ribų esančiose aplinkose. Ypač daug gegužės mėnesį keliauja pradinių klasių mokiniai. Jų edukacinės išvykos pradedamos nuo artimiausių savivaldybių. Pavyzdžiui, spalio 4 d. 1a ir 1b klasių mokiniai vyko į Virbalio Senųjų amatų centrą, kur dalyvavo edukacinėje programoje „Duonos kelias“. Neoficialiai klasių auklėtojų metodinėje grupėje sutarta, kad nuo 5 klasės mokiniai, vykstantys vykdyti edukacinės programos, kasmet turėtų aplankyti ir bent po vieną „rimtą“ spektaklį. Lėšos klasių išvykoms skiriamos proporcingai mokinių skaičiumi. Renkamasi pigesnes, nemokamas programas pagal mokytojo pasirinktą ilgalaikę ugdymo(si) kryptį. Rugsėjo 22 d. gimnazijos TUC (Tolerancijos ugdymo centras) ir Mokinių tarybos komanda organizavo netradicinę istorijos–gimtojo krašto pažinimo pamoką, skirtą Lietuvos žydų genocido dienai, lietuvių konferencijos 100-mečiui ir artėjančiam valstybės 100-mečiui paminėti. Pamokos metu mokiniai dalyvavo pažintiniame orientaciniame žygyje Kalvarijoje. Įvairios mokyklos ir bendruomenės šventės švenčiamos ne tik gimnazijos salėje, bet ir mieste. Į užsienį išvyksta mokiniai, dalyvaujantys tarptautiniuose projektuose (programa Comenius, Rotary100).

9. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 2 lygis, minimas aspektas – 3 lygis). Mokinio krepšelio lėšos naudojamos tinkamai, atsižvelgiama į mokinių poreikius bei galimybes. Nuo 2017 m. pedagogams mokami tarnybinių ir tarifinių atlygių koeficientų vidurkiai, kasmet įsigyjama naujų vadovėlių, mokymo priemonių, susitarta, kaip padalinti lėšas mokinių pažintinei veiklai, profesiniam orientavimui. Mokytojų kvalifikacijai naudojamos ne tik mokinio krepšelio, bet ir struktūrinių fondų lėšos. Bendruomenė sistemingai informuojama apie įstaigos finansus bei gautų lėšų panaudojimą interneto svetainėje, biudžetas kasmet svarstomas Gimnazijos tarybos posėdžiuose. Pokalbiuose Gimnazijos tarybos atstovai teigė, kad su jais taip pat tariamasi, kur panaudoti 2 proc. GPM. Dėl pirkimo prioritetų tariamasi su mokytojais, kitais specialistais, atsižvelgiant į poreikį, pirmiausiai įsigyjamos reikalingiausios mokymo priemonės. Gimnazija sėkmingai randa papildomų

finansinių išteklių. Gimnazijoje įgyvendintas projektas „Kalvarijos gimnazijos ugdymo erdvių modernizavimas“, finansuotas Valstybės investicijų programos (VIP) lėšomis. 2017 m. gautas finansavimas Nordplus junior partnerystės projektui „Augame demokratiškai“. Mokytojai, mokiniai ir administracija džiaugiasi aktyviais rėmėjais, verslininkais, kurie finansiškai prisideda prie renginių, išvykų organizavimo, mokinių skatinimo.

10. Mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 3 lygis). Tinklaveika formuoja teigiamą gimnazijos įvaizdį visuomenėje, motyvuoja mokyklos bendruomenę įvairiai veiklai. Prasmingus ryšius gimnazija palaiko su ikimokyklinio ugdymo įstaiga, kas padeda būsiniams gimnazijos mokiniams lengviau adaptuotis mokykloje, o mokytojams – geriau pažinti mokinius. Socialiniai partneriai teikia materialinės paramos (parūpina medžiagų technologijų pamokoms, padeda pravesti renginius ir edukacinius užsiėmimus kitose erdvėse). Mokytojai ir mokiniai vertina bendradarbiavimą su šalies ir užsienio ugdymo įstaigomis ir geba įvardinti šio bendradarbiavimo privalumus – susipažįstama su kitomis kultūromis, mokamasi tolerantiškumo, bendravimo ir bendradarbiavimo, kitokių darbo metodų ir pan. Iš dalies partnerystė atsispindi ir gimnazijos veiklos dokumentuose bei pačiose veiklose. Tačiau iš dokumentų analizės, pokalbių su gimnazijos bendruomenės nariais nėra aišku, kaip gimnazija įsivertina tinklaveikos naudą mokiniui, mokytojams ar visai bendruomenei ir kaip planuoja panaudoti tinklaveikos teikiamas galimybes tolesnei veiklai, ugdymo proceso tobulinimui.

Tobulintini gimnazijos veiklos aspektai

1. Ugdymo tikslų pagrįstumas ir sąryšingumas (2.1.1. – 2 lygis). Išorinio vertinimo metu išanalizavus 16 ilgalaikių planų nustatyta, kad šiuose planuose stinga bendrų susitarimų dėl kompetencijų ugdymo, nėra nurodoma, kokias kompetencijas planuojama ugdyti įgyvendinant konkretaus dalyko ilgalaikį planą. Ilgalaikiuose 5–8, I–IV kl. planuose nėra nurodytas klasės, kuriai rengiamas ilgalaikis planas, kontekstas – konkrečios klasės mokinių pajėgumas, mokinių poreikiai bei gebėjimai, stinga tikslų susitarimų dėl integruojamų programų, tik dalyje planų nurodoma, kokios konkrečiai programos ir jų temos bus integruojamos konkrečiose pamokose. Nustatyta, kad mokytojai koreguoja ilgalaikius planus atsižvelgdami į pamokų skaičiaus pokyčius, mokinių pasiekimus ir pažangą bei poreikius. Pamokų planavimas aptartas Metodinėje taryboje, parengtos planavimo rekomendacijos, tačiau mokytojai naudojasi jomis savo nuožiūra. Bendro susitarimo dėl pamokų planų rengimo mokykloje nėra, su kasdieniais pamokų planais išorės vertintojus supažindino pavieniai mokytojai. Vizito metu nustatyta, kad mokytojai dažniausiai (46 proc.) planavo mokėjimo mokytis kompetencijos ugdymą, rečiausiai (7,2 proc.) – pažinimo kompetenciją. 54,2 proc. mokytojų išorės vertintojams pateiktuose pamokos planavimo lapeliuose numatyti mokymosi uždaviniai derėjo su nurodytomis bendrosiomis kompetencijomis. 45,8 proc. pamokų mokytojai planavo ugdyti vienas kompetencijas, o pamokose stebėtas visai kitų kompetencijų ugdymas arba pasirinkti metodai nesudarė sąlygų ugdyti planuojamų kompetencijų. 12,1 proc. pamokų mokytojai nenurodė, kokias kompetencijas ugdytų pamokoje. Išanalizavus ilgalaikius pamokų planus, apibendrinus pokalbio su mokytojais informaciją, stebėtų pamokų protokolus darytina išvada, kad mokytojams vertėtų aptari bendrųjų kompetencijų sampratą, jų ugdymo svarbą, dalijantis gerą patirtimi numatyti tinkamus metodus ir būdus efektyviam kompetencijų ugdymui pamokoje. Taip pat rekomenduotina metodinėse grupėse susitarti, kokias skaitymo strategijas mokytojai taikys per pamokas – nuosekliai naudojant tas pačias skaitymo strategijas skirtingų dalykų ir integruotose pamokose, mokiniai kryptingiau tobulintų įgyjamus įgūdžius. Skaitymas – universalus gebėjimas, turintis įtakos bendriems akademiniais mokinio pasiekimams ir asmeninei pažangai.

2. Gabumų ir talentų ugdymas (2.1.3. – 2 lygis). Gabių ir talentingų mokinių ugdymas labiausiai realizuojamas organizuojant neformalųjį švietimą, sudarant sąlygas šiems mokiniams dalyvauti įvairaus lygmens olimpiadose, varžybose, konkursuose, projektuose, mokyklos savivaldoje (į Mokinių tarybą gimnazistai atrenkami pagal mokymosi vidurkį), organizuoti renginius. Mokykloje ketinta įkurti Gabių mokinių klubą, tačiau mokytojai abejojo, ar *atsiras mokytojas*, norintis vadovauti Gabių mokinių klubui. Nors dalykų mokytojai stengiasi išvelgti mokinio stipriąsias ir silpnąsias intelektinės veiklos puses, identifikuoti gabius vaikus, tačiau pokalbių metu vertintojams pripažino, kad gabius mokinius atpažinti sunku, dažniausiai gabumai nustatomi remiantis mokymosi pasiekimų rezultatais, sportiniais, kūrybiniais gebėjimais. Pastebėta, kad tik pavienių pamokų kortelėse,

pateiktose vertintojams, mokytojai nurodė gabius mokinius, tik pavienėse (12,6 proc.) stebėtose pamokose remtasi šių mokinių patirtimi, gebėjimais, išnaudotos jų galimybės teikiant pagalbą klasės draugams. Kitais atvejais gabesniems mokiniams nekelti jų galimybes atitinkantys mokymosi iššūkiai, neskirtos aukštesniųjų mąstymo gebėjimų užduotys. Verta pastebėti, kad 2017 m. gimnazija paruošė rekomendacijas pamokos organizavimui, 2016 m. gimnazijos užsienio kalbų metodinės grupės veiklos įsivertinimo ataskaitoje planuota ir 2017 m. pasirinkta tobulinti *Darbo su gabiais mokiniais* veiklos sritis. Tikėtina, kad minėtos metodinės grupės nariai teorines mokinių gabumų ir talentų ugdymo žinias gebės pritaikyti praktikoje ir pasidalinti sėkmės istorijomis su kolegomis ne tik neformalių pokalbių metu, bet ir vedant, stebint pamokas bei jas tikslingai aptariant.

3. Tikėjimas mokinio galiomis (2.2.1. – 2 lygis). Mokytojai, planuodami pamokas, nepakankamą dėmesį skiria mokinių aktyviai veiklai: dalyje (39,37 proc.) stebėtų pamokų dominavo mokytojas, jo aiškinimas, dirbta pagal mokytojo nurodymus, taikyti aiškinimo, klausinėjimo, rašymo, teksto skaitymo, demonstravimo metodai, o mokymo užduotys, veikla ne visada skatino mokinių entuziazmą, smalsumą, aktyvų mokymąsi – tai leidžia teigti, jog mokytojai per mažai tiki mokinių galiomis. Tik 15,23 proc. stebėtų veiklų mokytojai kūrė ir skatino mokinio jėgas atitinkančius bei nuolatinės pastangas stimuliuojančius iššūkius. Pavieniais atvejais (9 proc.) stebėtų veiklų, mokiniai išgyveno pažinimo, kūrybos ir mokymosi džiaugsmą. Paminėtina ir tai, kad vertinimo savaitę namų darbai skirti 11,3 proc. stebėtų pamokų, kartais (6,6 proc. pamokų) tikrinti ir tik pavieniais atvejais (3,3 proc. pamokų) diferencijuoti. Gimnazijoje reikšminga stebėtų pamokų dalis (60,3 proc.) organizuota tradicine mokymo paradigma, kai mokymas buvo faktų, gebėjimų perteikimo, jų įsiminimo ir atkartojimo procesas. Pamokose mokytojai rėmėsi mokinių turimomis žiniomis, tačiau retai sudarė galimybes patiems mokiniams susirasti reikiamą informaciją, pasirinkti užduočių atlikimo būdą, apmąsčius patirtį suvokti veiksmingo mokymosi kliuvinius. Gimnazijai vertėtų sutelkti dėmesį į tikėjimo mokinio galiomis nuostatos keitimą: mokiniams turi būti kuriami jų jėgas atitinkantys bei nuolatinės pastangas stimuliuojantys iššūkiai. Rėmimasis šiuolaikine mokymosi paradigma neabejotinai stiprintų kompetencijų ugdymą(si), savivaldaus mokymosi gebėjimus, mokymosi motyvaciją, pagerintų asmeninę mokinių pažangą ir gimnazijos pasiekimus.

4. Mokymosi įprasminimas (2.2.1. – 2 lygis). Koreliacinė pamokų stebėjimo duomenų analizė rodo stiprų vadovavimo kiekvieno mokinio ugdymui ir mokymosi patirčių kokybės ryšį (koreliacijos koeficientas – 0,76) bei kiekvieno mokinio pažangos ir pasiekimų kokybės ryšį (koreliacijos koeficientas – 0,66). Šie ryšiai bei stebėtose pamokose dominavęs mokytojo aiškinimas ir savarankiškas mokinių darbas leidžia daryti išvadą, kad mokymosi įprasminimas yra tobulintinas, planuojant pamoką mokytojams rekomenduotina įprasminti mokymosi veiklą, t. y. konkretizuoti pamokos uždavinį, numatant ne tik sąlygas, veiklas, bet ir realiai apibrėžti konkretų (pamatuojamą) siektiną mokinių mokymosi rezultatą, parinkti mokiniams tinkamus ugdymo(si) metodus bei formas; sudaryti sąlygas mokiniams spręsti problemas (o ne tik jas identifikuoti). Šiuos aspektus paveikiai tobulinti galima naudojant vidinį gimnazijos potencialą: stebint kolegų pamokas (principu „Kolega kolegai“) ir jas aptariant, administracijai tikslingai planuojant pamokų stebėjimo tikslus ir kt.

5. Vertinimo kriterijų aiškumas (2.4.1. – 2 lygis). Stebint pamokas nustatyta, kad vertinimo kriterijų aiškumas nesisteminis ir yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. 22,7 proc. stebėtų pamokų vertinimas ugdant įvardintas kaip tobulintinas. Vizito metu mokytojai stebėjo mokinių darbą, pamokose vyravo kasdienis neformalusis vertinimas, tačiau trūko objektyvaus ir nuoseklaus išmokimo tikrinimo. Išorinio vertinimo metu 27,6 proc. pamokų stebėtas potencialus ir lankstus vertinimas ugdant. 19 proc. stebėtų pamokų nusakyti vertinimo būdai ir (arba) kriterijai, vertinimas tikslingai sietas su mokymosi uždaviniu. Tik 5 proc. stebėtų pamokų vertinimo metodai, kriterijai aiškiai suformuluoti uždavinyje, aptarti su mokiniais veiklų pradžioje. Dalyje pamokų (26 proc.) stebėtas mokinių darbas, jie pagirti už teisingai atliktas užduotis, tačiau vertinta nesisteminis, nepagrįstai visiems rašyti kaupiamieji balai arba skirti žodiniai pagyrimai. Jei pamokoje mokytojai mokinių daromą pažangą nuosekliai ir argumentuotai lygintų su konkrečiu pamokos uždavinyje numatytu siektinu išmokimu, pamatuotų pamokos rezultatą pagal mokiniams aiškius vertinimo kriterijus, kartu skatintų ir įsivertinimą / draugo vertinimą, tikėtina, stiprėtų mokinių motyvacija, gerėtų mokymosi rezultatai ir didėtų atsakomybė už juos.